

การประยุกต์ใช้แนวคิดสีเขียวในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

The Application of Green Concepts in the Tourism and Hospitality Industry

ปัญญาดา นาดิ¹, จิราวัฒน์ เทพพงษ์¹ และ ศิริวรรณ จันทร์พงษ์²
Panyada Nadee¹, Jirawat Thapepong¹ and Siriwan Chanphong²

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹Faculty of Liberal Arts, Eastern Asia University

²มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

²Eastern Asia University

Received: August 4, 2022

Revised: October 25, 2022

Accepted: October 26, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวสีเขียวในประเทศไทยและ (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวในประเทศไทยและกรณีศึกษาต่างประเทศ การท่องเที่ยวสีเขียวเป็นการท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและครอบคลุมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกประเภทและทุกองค์ประกอบในภาคการท่องเที่ยว ผู้การเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมพร้อมกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในประเทศไทยจะเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวสีเขียวเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวทั่วโลกนั้น ต้องมีการวางรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ด้วยการกำหนดและจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวสีเขียว กำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่คุ้มครอง อนุรักษ์ พัฒนา รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม มีการส่งเสริมการตลาดในการประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในด้านสิ่งแวดล้อมและตระหนักต่อผลกระทบและส่งเสริมให้คนในประเทศมีจิตสำนึกเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การท่องเที่ยวสีเขียว, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

The paper this article was to study green tourism in Thailand and was to study guidelines for developing green tourism in Thailand. Green tourism is tourism that strives to protect the environment and all sorts of tourist activities and all tourism elements toward eco-friendly and maintainable tourism. To be a leader in green tourism as a quality tourist destination and to be accepted by tourists from all over the World, Thailand must clearly define a green tourism development model and build a green tourism strategy. With environmental policies that preserve, conserve, restore, and develop, as well as improve laws, rules, and regulations in the efficient and fair use of natural resources, public relations marketing is encouraged. Organizing environmental tourism activities and raising awareness of the effects, as well as encouraging people in the nation to recognize the need for conservation for effective green tourism.

บทนำ

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ แต่การท่องเที่ยวที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการฟื้นฟูและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงทรัพยากรทางการท่องเที่ยวคือการท่องเที่ยวสีเขียว (Green tourism) เป็นการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่เน้นสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจเป็นหลัก เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation Tourism) ดังนั้น ความหมายของการท่องเที่ยวสีเขียว จึงสามารถใช้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาอธิบายได้เช่นกัน โดยสมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนานาชาติ ได้นำเสนอความหมายของคำว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ว่าเป็นการเดินทางที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีต่อชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ซึ่งในต่างประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองสีเขียวเป็นอย่างมาก โดยผู้นำด้านเมืองสีเขียวอันดับหนึ่งในเอเชีย คือ ประเทศสิงคโปร์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.), 2561) โดยแผนการสร้างเมืองสีเขียวของสิงคโปร์นั้น คือ เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ผู้คนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ ประเทศบราซิล เมืองกูรีตีบา ซึ่งอยู่ในทวีปอเมริกาใต้ ในปี พ.ศ. 2563 ได้กลายเป็นแบบอย่างของความยั่งยืนในการวางผังเมือง ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่สีเขียว 12 เอเคอร์สำหรับทุกๆหนึ่งพันคน เมืองนี้ยังมีระบบการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ มีเส้นทางจักรยานที่เด่นชัด และข้อจำกัดในการใช้ยานพาหนะส่วนตัว จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวสีเขียวทั่วโลกนั้นได้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีและเห็นผลชัดเจน นอกจากนี้ประเทศไทยก็ได้มีการปรับตัวสู่การท่องเที่ยวสีเขียว โดยเริ่มจากการท่องเที่ยวสีเขียวที่มีชุมชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนไปสู่แหล่งท่องเที่ยวสีเขียวโดยการใช้แนวคิดสีเขียวมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและจัดทำกิจกรรมให้ชุมชนและนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณและการปรับปรุงโครงสร้างเพื่อรองรับการท่องเที่ยวสีเขียว

ที่สำคัญผู้ประกอบการภาคเอกชนควรให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวสีเขียวแบบมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างเช่นชุมชนบ้านริมคลองโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรสาคร เป็นชุมชนขนาดเล็กที่รวมตัวกันเพื่ออนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนริมคลอง โดยมีการสร้างจุดขายในด้านสิ่งแวดล้อมและมีการลดการใช้ขยะและพลาสติก จนทำให้ชุมชนนี้ยังคงมีวิถีชีวิตอันดั้งเดิมของชุมชนริมคลองอยู่เรื่อยมา

จากการศึกษาการท่องเที่ยวสีเขียวในปัจจุบันพบว่า การท่องเที่ยวสีเขียวมีความสำคัญหลายประการ ดังนี้ช่วยสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของคนในชุมชน สร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและช่วยให้ชุมชนมีการเข้าถึงอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ช่วยยกระดับการท่องเที่ยวในประเทศให้เป็นมาตรฐานสากลในระดับโลก นั่นคือความมีแหล่งท่องเที่ยวที่งดงามที่ยังคงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมอันดั้งเดิมไว้ มีสิ่งแวดล้อมและอากาศที่ปลอดภัย มีความพร้อมในการให้บริการที่มีคุณภาพและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศ จากความสำคัญดังกล่าวผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวสีเขียวในประเทศไทยและ (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวในประเทศไทยและกรณีศึกษาต่างประเทศ ซึ่งหลังการศึกษาทำให้ได้แนวทางเพื่อนำมาบริหารจัดการและทำให้ได้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อนำมาปรับใช้กับประเทศไทย

ความหมายของการท่องเที่ยวสีเขียว

การท่องเที่ยวสีเขียว (Green tourism) การท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รักษาและสร้างความเป็นอยู่ให้กับสิ่งแวดล้อม และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เน้นสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจเป็นหลัก เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation Tourism) ดังนั้น ความหมายของการท่องเที่ยวสีเขียว จึงสามารถใช้ความหมายของการท่องเที่ยว

เที่ยวเชิงนิเวศมาอธิบายได้เช่นกัน โดยสมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนานาชาติ ได้นำเสนอความหมายของคำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ว่าเป็นการเดินทางที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีต่อชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้คำนิยาม การท่องเที่ยวสีเขียว หรือ Green Tourism ว่าเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรม มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นเองก็มีส่วนร่วมเพื่อบู่มั่นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืนเช่นกัน อย่างไรก็ตาม หลายภาคส่วนในสังคมยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อแนวคิดการท่องเที่ยวสีเขียว โดยเข้าใจว่าการท่องเที่ยวสีเขียวครอบคลุมเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการท่องเที่ยวธรรมชาติ หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แต่แท้จริงแล้ว การท่องเที่ยวสีเขียวมีขอบเขตรอบคลุมถึงการท่องเที่ยวทุกประเภทกิจกรรม และองค์ประกอบในภาคการท่องเที่ยวทั้งในระดับจุดท่องเที่ยวและพื้นที่ท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับมิติด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจเป็นหลัก (เนื่องจากประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมในบางพื้นที่ท่องเที่ยวหรือบางประเด็นสิ่งแวดล้อมของโลกมีความเปราะบางสูง) ในขณะที่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวสีเขียวและการท่องเที่ยวสีเขียวก็เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนภาคการท่องเที่ยวสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

ความสำคัญของการท่องเที่ยวสีเขียว

การท่องเที่ยวสีเขียวที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวสีเขียวยังก่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและสังคม โดยก่อให้เกิดการจ้างงานและการหมุนเวียนเศรษฐกิจเข้าสู่ท้องถิ่น ช่วยสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชน สนับสนุนวัฒนธรรมท้องถิ่น พร้อมทั้งเผยแพร่ความเป็นท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักหลายประเทศ และทั้งนี้ช่วย

สนับสนุนชุมชนท้องถิ่นและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของคนในชุมชน สร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและช่วยให้ชุมชนมีการเข้าถึงอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อย่างเช่น ชุมชนสีเขียว (Green Community) เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนทั้งในเมืองและชนบท ที่มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน พร้อมมีการดำเนินงานที่เน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาทิ ชุมชนบ้านสวนนอก จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นชุมชนโบราณที่ยังคงดำรงวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ใช้ภาษาพื้นถิ่นเขมร และสืบสานการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พัฒนาต่อยอดวิถีชีวิตดั้งเดิมของตนให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพจนได้รับคัดเลือกให้เป็น ต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจากกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2560 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561)

ประการที่สอง ช่วยยกระดับการท่องเที่ยวในประเทศให้เป็นมาตรฐานสากลในระดับโลก นั่นคือความมีแหล่งท่องเที่ยวที่งดงามที่ยังคงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมอันดั้งเดิมไว้ มีสิ่งแวดล้อมและอากาศที่ปลอดภัย มีความพร้อมในการให้บริการที่มีคุณภาพและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศ ยกตัวอย่าง ประเทศสิงคโปร์ที่มีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ เป็นต้นแบบเมืองสีเขียว ที่สามารถสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นคนในประเทศ ซึ่งนอกจากนี้แล้ว การเป็นเมืองสีเขียวยังส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสิงคโปร์ ให้กลายเป็นเมืองจุดหมายปลายทางสำหรับนักท่องเที่ยวและนักลงทุนจากทั่วโลกด้วย ด้านประเทศไทยนั้นมีการสำรวจพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในหลายประเทศพบว่า คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงความสะดวกสบายและความน่าดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวยังคงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกของนักท่องเที่ยว แต่ในด้านสิ่งแวดล้อมยังเป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นกัน จากการแข่งขันด้านขีดความสามารถของการท่องเที่ยวไทยที่จัดทำโดย World Economic Forum พบว่าในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวสูงในด้านทรัพยากรธรรมชาติ โดยอยู่สูงถึงอันดับ 7 ของโลก และมีอันดับต่ำในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่อันดับ 122 ของโลก ซึ่งแสดงว่าจุดเด่นของการท่องเที่ยวในตลาดท่องเที่ยวโลกยังคงอยู่ที่ความดึงดูดจากการมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และหลากหลาย แต่จุดอ่อนของประเทศไทยยังคงอยู่ที่ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นประเด็นที่การ

ท่องเที่ยวในรูปแบบสีเขียวนั้นจะต้องมีการพัฒนาในการท่องเที่ยวของไทย เพื่อให้สามารถยกระดับด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไปพร้อมกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมีความสมดุลและยั่งยืน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

ประการที่สาม ให้ประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกับคนในท้องถิ่น ในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ด้านความเข้าใจในประเด็นทางวัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ซึ่งเริ่มด้วยการสร้างค่านิยมและจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ด้วยการประกาศนโยบายที่ชัดเจนและต้องทำให้ทุกคนปฏิบัติตาม มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การเลือกทิ้งขยะลงถังที่คัดแยกไว้ การปลูกต้นไม้ เป็นต้น อย่างเช่นโครงการที่จัดทำโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศและเพื่อให้ทุกภาคส่วนทั้งผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว รวมถึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามาร่วมกันส่งเสริมสร้างจิตสำนึก รวมถึงการปฏิบัติ เพื่อลดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมและให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม กับโครงการที่เรียกว่า แนวคิด 7 Greens เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2552 ซึ่งประกอบไปด้วย Green Heart (เที่ยวด้วยใจคิด เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) Green Logistics (เที่ยวใกล้หรือไกล เลือกใช้พลังงานสะอาด ผ่านรูปแบบการเดินทางสีเขียว) Green Attraction (บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความยั่งยืน) Green Activity (เลือกกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) Green Community (เที่ยวอย่างรู้ค่า รักษาเอกลักษณ์ชุมชน) Green Service (จัดการธุรกิจ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) Green Plus (จิตอาสา ดูแลใส่ใจสิ่งแวดล้อม) นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างกรณีศึกษาของต่างประเทศที่ภาคเอกชนมีส่วนร่วมกับการดูแลธรรมชาติ เช่น โครงการ The Coral Lines Project ประเทศมัลดีฟส์ โดยเป็นโครงการศึกษาวิจัยการฟื้นฟูปะการังของหมู่เกาะมัลดีฟส์ ที่ได้รับการผลักดันโดยนักชีววิทยาทางทะเล Vaidatos Kirsys บริเวณแนววงแหวนปะการังทางเหนือของเกาะมาเล (Male) ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้และสัมผัสกับประสบการณ์ในการฟื้นฟูปะการัง ควบคู่ไปกับการพักผ่อนและเพลิดเพลินไปกับบรรยากาศของเกาะ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2564)

นอกจากโครงการที่กล่าวมาดังกล่าวแล้ว ในปัจจุบัน รัฐบาลได้ทำการผลักดันโครงการนี้ซึ่ง นายกรัฐมนตรีได้ประกาศเดินหน้าแผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ภายใน 7 ปี (พ.ศ. 2564-2570) โดยโมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต่อยอดจากจุดแข็งของประเทศด้านความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม โมเดลเศรษฐกิจ หรือ BCG โมเดลเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม ที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ 3 มิติไปพร้อมกัน ประกอบด้วย 3 เศรษฐกิจหลัก ได้แก่ B ย่อมาจาก Bio Economy คือ ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ ซึ่งมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพอย่างคุ้มค่า C ย่อมาจาก Circular Economy คือ ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ที่คำนึงถึงการนำวัสดุต่างๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด และ G ย่อมาจาก Green Economy คือ ระบบเศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งมุ่งแก้ไขปัญหามลพิษ เพื่อลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน เป็นแนวคิดของการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนให้กับ 4 อุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-curves) ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมพลังงานและวัสดุ อุตสาหกรรมสุขภาพและการแพทย์ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ โดยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะเข้าไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ผลิตที่เป็นฐานการผลิตเดิม เช่น เกษตรกรและชุมชน ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงหรือนวัตกรรม นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจหมุนเวียน คือ สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดของเสียน้อยที่สุด (Eco-design & Zero-Waste) ส่งเสริมการใช้ซ้ำ (Reuse, Refurbish, Sharing) และให้ความสำคัญกับการจัดการของเสียจากการผลิตและบริโภค ด้วยการนำวัตถุดิบที่ผ่านการผลิตและบริโภคแล้วเข้าสู่กระบวนการแปรสภาพเพื่อกลับมาใช้ใหม่ (Recycle, Upcycle) ซึ่งต่างจากระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิม ที่เน้นการใช้ทรัพยากร การผลิต และการสร้างของเสีย (Linear Economy) ทั้งนี้ BCG เป็นแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติอย่างน้อย 5 เป้าหมาย ได้แก่ การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์

ความหลากหลาย ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การลดความเหลื่อมล้ำ อีกทั้งยังสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.), 2564)

องค์ประกอบและปัจจัยที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว

สถานการณ์ในปัจจุบันมีปัจจัยสำคัญหลายประการที่เป็นแรงผลักดันให้ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวสีเขียว ในส่วนของปัจจัยผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวสีเขียว คือ

1. การเติบโตอย่างรวดเร็วของนักท่องเที่ยว ทำให้มีการกระจายของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นนั้นไปสู่พื้นที่ท่องเที่ยวใหม่และแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ ส่งผลให้เกิดความแออัดรวมถึงความเสื่อมโทรมของธรรมชาติและทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่นั้น นอกจากนี้มีการเปลี่ยนผ่านโครงสร้างของนักท่องเที่ยวไปสู่นักท่องเที่ยวจากประเทศเศรษฐกิจใหม่ เช่น จีน อินเดีย และรัสเซีย เป็นต้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวจากประเทศเหล่านี้มีอัตราการเติบโตสูงกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ นับเป็นความท้าทายอีกประการต่อการรักษาสีสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เนื่องจากประชากรของประเทศเศรษฐกิจใหม่มีมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าประชากรของประเทศที่พัฒนาแล้ว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

2. การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติจากสภาวะโลกร้อนที่รุนแรงเพิ่มขึ้นจากมลพิษและความผันผวนของสภาพภูมิอากาศส่งผลให้ประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญต่อการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม เช่น สภาวะโลกร้อน อุทกภัย ฝุ่น PM 2.5 โรคระบาด และ ในปีที่ผ่านมา ประชากรมีความแออัด ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและมลพิษ CO₂ สูง จึงมีการเรียกร้องให้มีการแก้ไขปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อย่างไรก็ตามปัญหาสิ่งแวดล้อมก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งทุกวันนี้ยังคงมีเรื่องธารน้ำแข็งขั้วโลกละลายเกิดไฟไหม้ป่าขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก สภาวะอากาศที่แปรปรวน ซึ่ง ดร.วิวัฒน์ ภูริเดช เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็น

เรื่องที่มีความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ในประชาคมโลกที่นานาประเทศต่างผนึกกำลังร่วมกันแก้ปัญหา (EGET Today, 2564) จากปัจจัยข้างต้น ส่งผลให้ประเทศไทยมีความจำเป็นในการยกระดับความใส่ใจและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในภาคการท่องเที่ยวมากขึ้น

กลุ่มนักท่องเที่ยวสีเขียว

กลุ่มนักท่องเที่ยวสีเขียว (Weaver, 2005) ได้แบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวตามลักษณะของพฤติกรรมออกเป็นสองระดับ ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมสีเขียวเข้ม กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมสีเขียวอ่อน โดยระดับความเข้มข้นของสีเขียวนั้น เป็นการอธิบายกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมสีเขียวเข้มสูงนั้น จะมีความจริงจังกับการดูแลรักษาสีสิ่งแวดล้อม จะมีเหตุผลที่เฉพาะเจาะจงเมื่อจะเดินทางท่องเที่ยว ใช้เวลาการเดินทางท่องเที่ยวนานเพื่อสัมผัสบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้น จะเดินทางเป็นกลุ่มเล็กเน้นความท้าทายในการเดินทาง เช่น ปีนจักรยานขึ้นเขา ปีนเขา เดินป่า เป็นต้น มีความคาดหวังต่อผู้ให้บริการน้อยมากและชอบจัดการการเดินทางด้วยตนเอง ส่วนกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมสีเขียวอ่อนนั้น จะไม่ได้จริงจังกับการดูแลรักษาสีสิ่งแวดล้อม ไม่มีเหตุผลเฉพาะเมื่อเดินทางท่องเที่ยว ใช้เวลาเดินทางท่องเที่ยวช่วงระยะเวลาสั้นๆ ชอบเดินทางเป็นกลุ่มใหญ่เน้นความสะดวกสบาย มีความคาดหวังต่อผู้ให้บริการมาก และชอบใช้บริการกับบริษัทนำเที่ยวเป็นหลัก นอกจากนี้ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสีเขียวเข้ม มักมีพฤติกรรมท่องเที่ยวในสถานที่ใกล้เคียงกับบ้าน เนื่องจากไม่ต้องการก่อมลพิษ ในขณะที่กลุ่มที่เขียวอ่อนมักมีพฤติกรรมที่เพียงรับรู้ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ได้นำสิ่งที่รับรู้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรม และเมื่อไม่นานมานี้ Europe Assistance เผยผลสำรวจ Barometer ประจำปีครั้งที่ 20 จัดทำโดย IPSOS เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปจากการได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการระบาดของโควิด-19 พบว่ามีแนวโน้มใส่ใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น 74% หันมาใช้ขวดน้ำพกพาแทนขวดน้ำพลาสติกใช้แล้วทิ้ง 97% ตั้งใจอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นและช่วยเหลือเศรษฐกิจคนในพื้นที่ เน้นที่พักของคนในพื้นที่และอุดหนุนผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

ถิ่น วางแผนท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ และห่างไกลผู้คน เที่ยวทะเล 57% เที่ยวภูเขา 40% และ 34% วางแผนเดินทางไปต่างจังหวัดมากกว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่คนแออัดอย่างในตัวเมือง

การท่องเที่ยวสีเขียวกับแนวปฏิบัติของธุรกิจท่องเที่ยวและบริการในปัจจุบัน

ด้านธุรกิจบริการ (โรงแรมสีเขียว การขนส่งสีเขียว ร้านอาหารสีเขียว การจัดประชุมสีเขียว)

ด้านธุรกิจประเภทที่พัก อย่างโรงแรมสีเขียว คือ โรงแรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ริเริ่มโครงการโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Hotel) ตั้งแต่ปี 2556 เพื่อส่งเสริมให้โรงแรมปรับการบริหารจัดการและยกระดับมาตรฐานการบริการให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในส่วนโรงแรมสีเขียวนั้นจะต้องมีการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งประโยชน์ที่โรงแรมนั้นได้จากการเป็น Green hotel คือ (1) ได้โล่แสดงระดับมาตรฐานการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ตราสัญลักษณ์ G) และประกาศนียบัตรอายุการรับรอง 2 ปี (2) ได้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้กับหน่วยงานราชการ รวมถึงกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำฐานข้อมูลการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นข้อมูลทางเลือกให้กับกลุ่มลูกค้าทั้งภาครัฐและเอกชน ได้เข้าถึงสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (3) ลดต้นทุนการใช้ทรัพยากรและพลังงาน เป็นต้น (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2562)

ด้านธุรกิจการขนส่งสีเขียว (Green Logistics)

คือ การบริหารจัดการเลือกใช้เทคโนโลยีขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อาทิ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการประหยัดพลังงาน ลดการใช้พลังงาน ลดการปลดปล่อยความร้อนและก๊าซเรือนกระจก ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน ดังนั้น การขนส่งสีเขียวก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการขนส่งรูปแบบต่างๆ โดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพลังงานสะอาดเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการพาหนะ รูปแบบการเดินทางหรือขนส่งสินค้าทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ นอกจากนี้ยังเกี่ยวเนื่อง

ไปถึงการสร้างจิตสำนึกในการขับขี่ของพนักงานขับรถบรรทุก การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการลำเลียงสินค้าที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ และมีการปรับเปลี่ยนระบบการขนส่งไปสู่โหมดประหยัดพลังงาน เป็นต้น (โกศล ดีศีลธรรม, 2559)

ด้านธุรกิจร้านอาหารสีเขียว

สำหรับธุรกิจร้านอาหารนั้น ก่อนหน้านี้นั้นนโยบายเลิกใช้โฟมสำหรับบรรจุอาหาร โดยร้านอาหารหลายแห่งได้ปรับมาใช้วัสดุทดแทน เช่น บรรจุภัณฑ์ที่สามารถรีไซเคิล รวมถึงการใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้ง่ายและเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดสีเขียว โดยวิธีที่ช่วยให้ร้านอาหารเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น คือ วางแผนการรีไซเคิลเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ ใช้สินค้าปลอดสารพิษ เลิกใช้กระดาษหรือลดการใช้กระดาษจากการพิมพ์ ด้วยการเปลี่ยนมาใช้ระบบออนไลน์แทน ประหยัดน้ำประหยัดไฟ และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดจากธรรมชาติ (Jennifer Chait, 2562)

ด้านการจัดประชุมสีเขียว (Green Meetings)

เป็นรูปแบบของการจัดประชุม สัมมนา ผีกรอบรม โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญในขั้นตอนต่างๆของการจัดประชุม คือ (1) การเรียนเชิญและการประชาสัมพันธ์การประชุม เช่น โดยการเรียนเชิญและการประชาสัมพันธ์การประชุมผ่านทางเว็บไซต์และอีเมล เพื่อลดการใช้กระดาษและการขนส่งไปรษณีย์ และส่งแบบตอบรับทางอีเมลหรือทางโทรศัพท์ จากนั้นให้ส่งเอกสารประกอบการประชุมทางอีเมล เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมดาวน์โหลดได้ตามต้องการ หากจำเป็นต้องจัดพิมพ์เอกสาร ควรสรุปข้อมูลให้สั้น กระชับและได้ใจความ โดยใช้กระดาษทั้ง 2 หน้า และไม่พิมพ์สไลด์ Power Point ควรรวบรวมไฟล์ และทำ QR code ให้ผู้เข้าร่วมดาวน์โหลดเอกสาร (2) การจัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุม เช่น พิมพ์เอกสารเท่าที่จำเป็น โดยส่งเอกสารอื่นทางอีเมลล่วงหน้า และเตรียมสำเนาเอกสารจำนวนไม่มากสำรองไว้ที่โต๊ะลงทะเบียน หรือเตรียมเครื่องพิมพ์ สำเนาเอกสารไว้ที่บริเวณจัดงาน เพื่อส่งพิมพ์เท่าที่ผู้ร่วมงานมาขอ กระดาษที่ใช้ในงานควรเป็นแบบรีไซเคิล 100% (ถ้าไม่มีกระดาษรีไซเคิล 100% ให้พยายามใช้กระดาษที่มีส่วนผสมของวัสดุรีไซเคิลในสัดส่วนสูงที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ หรือใช้กระดาษ

จากแหล่งผลิตที่ถูกกฎหมาย) จัดหาแผ่นซีดี หรืออุปกรณ์ USB stick บันทึกข้อมูลในงานประชุม เพื่อหลีกเลี่ยงการพิมพ์เอกสาร ใช้ถุงผ้าดิบใส่เอกสารให้ผู้เข้าร่วมประชุมแทนการใช้กระดาษหรือซองพลาสติก เป็นต้น (3) การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ เช่น เลือกห้องประชุมให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุม ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าประหยัดพลังงานและมีประสิทธิภาพสูง เช่น หลอดประหยัดไฟ เครื่องปรับอากาศเบอร์ 5 ฯลฯ การตกแต่งสถานที่โดยใช้ไม้ประดับที่ปลูกในกระถาง หรือถุงเพาะชำแทนการใช้ดอกไม้เพื่อลดปริมาณขยะ รวมถึงสามารถหมุนเวียนกลับมาใช้ได้ใหม่ และเตรียมถังขยะแยกประเภทสำหรับขยะรีไซเคิล (Recyclable Waste) ได้แก่ กระดาษ ขวดพลาสติก เศษแก้ว กระจก และขยะมูลฝอยทั่วไปอย่างเพียงพอและชัดเจน เพื่อให้สามารถคัดแยกประเภทขยะต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (4) การจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม เช่น ใช้ภาชนะคงทนถาวรที่นำมาใช้ใหม่ได้ในการบรรจุอาหารและเครื่องดื่ม ลดการใช้ภาชนะชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งที่ทำจากโฟม พลาสติก กระดาษ หลีกเลี่ยงการใช้เครื่องปรุงบรรจุซอง และส่งเสริมการใช้ภาชนะบรรจุเครื่องปรุงสำหรับใช้ร่วมกัน เช่น ขวดหรือกระปุก เพื่อลดการเกิดของเสียและขยะบรรจุภัณฑ์หากจำเป็นต้องใช้ภาชนะที่ใช้แล้วทิ้ง ให้เลือกใช้ประเภทที่ทำจากวัสดุธรรมชาติที่ย่อยสลายได้ เช่น ใบตอง หรือทำจากพืช หรือใช้กระดาษแทนโฟมและพลาสติก เลือกใช้วัตถุดิบเพื่อเตรียมอาหารที่ผลิตหรือปลูกได้ในท้องถิ่น เช่น พืชผักอินทรีย์ เพื่อส่งเสริมการลดการใช้สารเคมี และเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค เป็นต้น (5) การจัดเตรียมด้านอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการประหยัดพลังงานและลดปริมาณขยะและผลที่ได้รับจากการจัดประชุมสีเขียวต่อองค์กร คือ ลดค่าใช้จ่ายขององค์กรจากการลดการใช้ทรัพยากรและพลังงาน สร้างชื่อเสียงและประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรให้สังคมรับทราบถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพนักงานในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม และที่ได้รับจากการจัดประชุมสีเขียวต่อพนักงานในองค์กรและผู้เข้าร่วมประชุม คือ สร้างจิตสำนึกและพฤติกรรมที่ดีด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมและสร้างความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้หลายธุรกิจก็ได้มีการนำ

เทคโนโลยีที่ผลิตพลังงานสะอาดมาใช้ทดแทน เช่น แผงโซลาร์เซลล์ มาใช้เพื่อลดการทำงานและการใช้ทรัพยากรที่ไม่จำเป็น มีการปรับเปลี่ยนไปใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (องค์กรธุรกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน, ม.ป.ป.)

ด้านบุคลากรในภาคการท่องเที่ยว

ในส่วนของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวซึ่งครอบคลุมทั้งผู้ประกอบการ ผู้บริหาร พนักงานภาคการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว ตลอดจนพนักงานในบริษัทและสมาชิกของกลุ่มชุมชน บุคลากรกลุ่มนี้สามารถพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวสีเขียว ในการจัดการประชุมในบริษัทหรือหน่วยงานภาคการท่องเที่ยว จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว สร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวสีเขียวและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นใหม่ในการรักษาสิ่งแวดล้อม มีการรายงานผลการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวสีเขียวของพื้นที่ท่องเที่ยวต่างๆ นอกจากนี้ต้องให้บุคลากรด้านการท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้ทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับการเป็นสีเขียว ยกตัวอย่างบุคลากรภายในชุมชน ควรประพฤติปฏิบัติไปในทิศทางของการท่องเที่ยวสีเขียวที่ดี อันจะสามารถช่วยลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและยังเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนต่อไปอย่างยั่งยืน ด้านมัคคุเทศก์ อาจมีการจัดทำโปรแกรมการเดินทางสีเขียว เส้นทางสีเขียว หรือกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ด้านชุมชน

การท่องเที่ยวสีเขียวมีส่วนช่วยในการจัดให้ชุมชนเป็น ชุมชนสีเขียว (Green Community) ชุมชนสีเขียวเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนทั้งในเมืองและชนบท ที่มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน พร้อมมีการดำเนินงานที่เน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน ถ้าคนในชุมชนขาดการวางแผน บริหารจัดการ และขาดความรู้ความเข้าใจในด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในท้องถิ่นนั้น อาจทำให้สถานที่ธรรมชาติ และทรัพยากรทางธรรมชาติในท้องถิ่นเสื่อมโทรมลง เพราะการพัฒนาพื้นที่ที่ผิด ไล่ความสะอาดสลายและการบริการโดยไม่คำนึงถึงความดั้งเดิม มีการรองรับนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถ เป็นต้น การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวสีเขียว

ทำให้คนในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการท่องเที่ยวสีเขียวมากขึ้น จากการเข้าร่วมโครงการการอบรมต่างๆ ของชุมชน และสามารถพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนสีเขียว ที่มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน พร้อมมีการดำเนินงานที่เน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดผลดีทางด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม มีรายได้เข้าชุมชน และด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

ด้านพื้นที่หรือแหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวสีเขียวจะช่วยให้พื้นที่หรือแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะเป็น แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว (Green Attraction) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีการบริหารจัดการตามกรอบนโยบายและการดำเนินงานในทิศทางของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ความสำคัญระยะวังและมีปณิธานอย่างชัดเจนเรื่องสิ่งแวดล้อมในฐานะของเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว มีการนำแนวคิดสีเขียวไปใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวของตนเอง ใส่ใจในเรื่องของการบริหารจัดการพื้นที่ โดยจะนำหลักการต่างๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดการเคารพธรรมชาติ ฯลฯ เข้ามาใช้ให้มากขึ้น ช่วยในการพัฒนาพื้นที่หรือแหล่งท่องเที่ยวเป้าหมายเพื่อเข้าสู่มาตรฐานพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว ภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวสีเขียวในประเทศไทย ที่จะทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเข้าสู่มาตรฐานการท่องเที่ยวสีเขียวที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล นอกจากนี้ บุคลากรนั้นจำเป็นต้องเน้นการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจบริการ และกลุ่มบุคลากรในภาคการท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาหรือบริหารโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อลดผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบขนส่งสาธารณะสำหรับนักท่องเที่ยว ระบบเมืองสีเขียว ระบบการบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้ว ยังมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น ปลูกต้นไม้เพิ่มเติม ปลูกปะการัง เพื่อสร้างจุดสนใจและดึงดูดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวและการเพิ่มการจับจ่ายของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคของการท่องเที่ยวสีเขียวในประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและมีชุมชนทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวจำนวนมาก เนื่องจากแต่ละภูมิภาคของประเทศมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เมื่อเกิดสถานการณ์เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ระบาดอย่างหนัก ประเทศไทยจึงมีแนวคิดในการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้ดียิ่งขึ้น ช่วงก่อนโควิดการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีการกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับความนิยม โดยเฉพาะในประเทศที่มีจุดเด่นด้านท่องเที่ยวและในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว เมื่อมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้ามาเที่ยวทำให้การเติบโตของภาคการท่องเที่ยว ส่งผลดีในแง่ของการสร้างรายได้ ขณะเดียวกันก็ส่งผลเสียได้หากมีการจัดการที่ไม่ดีพอ เนื่องจากกิจกรรมท่องเที่ยวเป็นการสร้างประสบการณ์ผ่านบริการจากภาคธุรกิจ อาทิ ที่พักแรมและร้านอาหาร ซึ่งต้องใช้สาธารณูปโภคในพื้นที่ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวแบบกระจุกตัว อาจส่งผลกระทบต่อด้านลบไปยังส่วนที่เกี่ยวข้องได้ในหลายแง่มุมสถานการณ์ดังกล่าวเรียกว่า Over tourism ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบหลายอย่าง เช่น กระทบคนท้องถิ่น การจราจรติดขัด สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเสื่อมโทรม นักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทำให้การดูแลให้ทั่วถึงทำได้ยากและเสี่ยงต่อการถูกทำลาย หลังจากสถานการณ์เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ดีขึ้น ทางสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) มีการนำแนวคิด Green Tourism และ Building Back Better มาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหลังเหตุการณ์โควิด-19 ซึ่งได้ออกรายงานเรื่องเปลี่ยนวิกฤตเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ให้เป็นโอกาสในการพลิกฟื้นทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศมีความยั่งยืนและมีภูมิคุ้มกันในการรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเป็นภัยกับธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นจึงได้มีการวิเคราะห์จุดเด่นหรือจุดดึงดูด จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคของการท่องเที่ยวสีเขียวในประเทศไทย เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาต่อไป ดังนี้

SWOT ANALY SIS	Strengths จุดแข็ง	Weaknesses จุดอ่อน
	1. ประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายและล้อมรอบไปด้วยธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวจำนวนมาก สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ มีแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จกระจายทุกภูมิภาค ที่ได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยวและได้รับการสนับสนุนจาก ททท. นอกจากนี้ก็ยังสามารถจัดโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียว (Green Tourism) ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กับโครงการที่เรียกว่า แนวคิด 7 Greens (marketeeronline, 2561)	1. คนไทยส่วนใหญ่ยังขาดจิตสำนึก ขาดความรู้ความเข้าใจถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม 2. การเพิ่มของประชากร เช่น การเพิ่มพื้นที่ทำกินทางการเกษตร การบุกรุกทำลายป่า ชุมชนแออัด 3. การขยายตัวของชุมชนเมือง เช่น ปัญหาการใช้ทรัพยากรประจำท้องถิ่น ปัญหาการควบคุมดูแลทรัพยากรและปัญหาการกำจัดของเสีย 4. การสร้างสิ่งก่อสร้างเพิ่มขึ้น เช่น การสร้างถนน อ่างเก็บน้ำ นับว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ดิน และน้ำถูกใช้ไปและยังอาจส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่าในพื้นที่นั้น เนื่องจากการทำลายถิ่นที่อยู่ของสัตว์ป่าได้ 5. ความไม่รู้หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจก่อให้เกิดผลกระทบในด้านลบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้ (Lux Royal (Thailand), 2558) 6. ปัญหาเรื่องของปริมาณขยะ ซึ่งในประเทศไทยยังมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นจากการระบาด เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในกรุงเทพมหานคร ขยะพลาสติก เพิ่มขึ้นกว่า 7.61% ในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมา และปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ปี 2564 มีมากถึง 1 ล้านตัน (กรุงเทพธุรกิจ, 2564) 7. ขาดการกำกับดูแล การติดตาม การประเมินผลและการรายงานเผยแพร่ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม 8. ขาดการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวโดยเฉพาะในด้านกฎหมาย กฎระเบียบ และการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบ
	Opportunities โอกาส	Threats อุปสรรค

1. ประเทศไทยหันมาสนใจการอนุรักษ์ธรรมชาติมากขึ้น หลังจากสถานการณ์โรคระบาด ภัยพิบัติต่างๆ ทำให้ใส่ใจและมีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น จากการสำรวจของ Europe Assistance ประจำปีครั้งที่ 20 เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปจากการได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการระบาดของโควิด-19 พบว่ามีแนวโน้มใส่ใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น 74% หันมาใช้ขวดน้ำพกพาแทนขวดน้ำพลาสติกใช้แล้วทิ้ง 97% ตั้งใจอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นและช่วยเหลือเศรษฐกิจคนในพื้นที่ เน้นที่พักของคนในพื้นที่ วางแผนท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติและห่างไกลผู้คน เที่ยวทะเล 57% เที่ยวภูเขา 40% และ 34% วางแผนเดินทางไปต่างจังหวัดมากกว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่คนพลุกพล่านอย่างในตัวเมือง (พลอยจันทร์ สุขคง, 2564) 2. รัฐบาลได้ทำการผลักดันโครงการซึ่ง นายกรัฐมนตรีได้ประกาศเดินหน้าแผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ภายใน 7 ปี (พ.ศ. 2564-2570) โดยโมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต่อยอดจากจุดแข็งของประเทศด้านความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม BCG Economy หรือ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy) คือ โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแนวคิดการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนให้กับ 4 อุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-curves) ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมพลังงานและวัสดุ อุตสาหกรรมสุขภาพและการแพทย์ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ โดยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะเข้าไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ผลิตที่เป็นฐานการผลิตเดิม เช่น เกษตรกรและชุมชน ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงหรือนวัตกรรม (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.), 2564)	1. ประเทศคู่แข่งทางการท่องเที่ยวหลายประเทศที่หันมาสนใจการท่องเที่ยวสีเขียวมากขึ้นได้แก่ ประเทศแคนาดา สิงคโปร์ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ ออสเตรเลียและประเทศคอสตาริกาซึ่งถือว่าเป็นประเทศมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวสีเขียวและแหล่งท่องเที่ยวสีเขียวที่ดี
---	--

จากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรคเพื่อใช้ในการจัดทำกรจับคู่กลยุทธ์ของ TOWS Matrix ได้ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) จากจุดแข็งที่ ประเทศไทยมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามามากมายในแต่ละปีประกอบ กับโอกาสที่หน่วยงานภาครัฐเล็งเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและมีการนำโมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต่อยอดจากจุดแข็งของ ประเทศด้านความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม BCG Economy มาขับเคลื่อนประเทศ ทำให้ประเทศไทยสามารถทำการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบ และช่องทางที่หลากหลายเพื่อสร้างการรับรู้ให้กลุ่มนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

กลยุทธ์เชิงรับ (ST Strategy) จากจุดแข็งประกอบ กับอุปสรรคที่ประเทศคู่แข่งทางการท่องเที่ยวหลายประเทศ ที่หันมาสนใจการท่องเที่ยวสีเขียวมากขึ้นได้แก่ ประเทศ แคนาดา สิงคโปร์ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ ออสเตรเลียและ ประเทศคอซอวากาซึ่งถือว่าเป็นประเทศมีการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวสีเขียวและแหล่งท่องเที่ยวสีเขียวที่ดี ดังนั้นประเทศไทยควรมีการศึกษาแบบวิธีที่ดีที่เป็น ตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเพื่อนำมาประยุกต์ใช้

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) จากจุดอ่อนที่ คนไทยยังไม่มีจิตสำนึกที่ดีในการรักษาธรรมชาติ มีปัญหาด้านมลภาวะหลายด้านทั้งปริมาณขยะ น้ำเสีย การก่อสร้าง ฯลฯ ประกอบกับโอกาสที่รัฐบาลกำลังนำนโยบายในการอนุรักษ์ พลังงานสีเขียวมาใช้ จึงเป็นการออกกฎระเบียบ ที่ชัดเจนและเสริมสร้างจิตสำนึกให้คนในประเทศไทยมากขึ้น

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT Strategy) จากจุดอ่อน ประกอบกับอุปสรรคด้านคู่แข่งส่งผลให้ต้องมีการปรับเปลี่ยน นวัตกรรมใหม่ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ๆมาปรับใช้ มากขึ้น

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวในประเทศต่างๆ และในประเทศไทย

การพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียว กรณีศึกษาตัวอย่าง ที่ดีในต่างประเทศพบว่า บางประเทศมีการจัดการท่องเที่ยวสีเขียวในความหมายกว้างที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาที่

ยั่งยืน ได้แก่ ประเทศแคนาดาได้รับการยอมรับในด้านการ จัดการเมืองสีเขียวและการใช้แผนที่สีเขียวเป็นเครื่องมือใน การบริหารจัดการที่น่าสนใจ บางประเทศมีการจัดการ การท่องเที่ยวสีเขียวที่มุ่งเน้นในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทะเลแดง ในประเทศอียิปต์ แหล่งท่องเที่ยวในเมืองไคคูรา (Kaikoura) ประเทศนิวซีแลนด์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอีกหลายประเทศที่มีแนวทางใน การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นสิ่งแวดล้อมและเข้าสู่ การท่องเที่ยวสีเขียว

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียว กรณีศึกษาของ ประเทศนิวซีแลนด์

แผนสีเขียวของนิวซีแลนด์ เป็นรากฐานที่สำคัญ ของความพยายามในการวางแผนให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีพระราชบัญญัติการจัดการทรัพยากร (RMA) ของปี 1991 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ ทางกายภาพของประเทศ นิวซีแลนด์นั้นได้ปรับโครงสร้าง สถาบันของรัฐบาลและปรับปรุงกฎหมายเพื่อสร้างนโยบาย ด้านสิ่งแวดล้อม และบทบาทการจัดการที่ชัดเจน ซึ่งรวมถึงการมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ กระบวนการตัดสินใจ และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ประจำปีในทุกระดับของ นอกจากนี้ กลยุทธ์ในการจัดการสีเขียวเริ่มจากการที่ อุตสาหกรรม และรัฐบาลได้ทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนา การท่องเที่ยวให้เป็นสีเขียว ในปี พ.ศ. 2545 นิวซีแลนด์ได้ กลายเป็นประเทศแรกในโลกที่มีวิสัยทัศน์เรื่องขยะเป็นศูนย์ หน่วยงานฝ่ายจัดการของเสียของนิวซีแลนด์ได้เรียกร้องให้ มีขยะเป็นศูนย์ภายในปี 2020 และได้บรรลุผลสำเร็จกว่า 70% ผ่านการรีไซเคิล และการนำกลับมาใช้ใหม่ มีการ รายงานสถานะแวดล้อมเสมอ ซึ่งกระทรวงสิ่งแวดล้อมเป็น ที่ปรึกษาหลักที่รายงานต่อรัฐบาลและชุมชนเกี่ยวกับปัญหา สิ่งแวดล้อมและประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ นอกจากนี้ที่กล่าวมานิวซีแลนด์ยังมีศาลด้านสิ่งแวดล้อมที่ กำหนดบทบัญญัติสิ่งแวดล้อมภายในระบอบยุติธรรม และ พระราชบัญญัติยังกำหนดบทลงโทษ รวมถึงค่าปรับจำนวนมาก สำหรับการละเมิดกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนได้ทำตาม กฎระเบียบที่กำหนดไว้และช่วยกันทำให้ประเทศเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวสีเขียวอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีการปลูกป่า เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (Resource Renewal Institute, 2020)

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียว กรณีศึกษาของประเทศสิงคโปร์

สิงคโปร์เริ่มจากการใช้ประโยชน์จากพื้นที่และทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างคุ้มค่า เนื่องจากปัจจัยการพัฒนาพื้นที่ประเทศนั้นน้อยกว่าประเทศอื่น ส่งผลให้การสร้างแบรนด์ของประเทศออกมาในแนวคิด The Garden City ที่เชื่อมธรรมชาติ กับธุรกิจเข้าด้วยกัน สิงคโปร์ได้วางวิสัยทัศน์นำประเทศไปสู่ความเป็นเมืองแห่งสวนที่เต็มไปด้วยสีเขียว จึงได้วางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาไว้หลายประการ เช่น การพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่ว่างเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวและพื้นที่พักผ่อนให้กับเมือง โดยสร้างเส้นทางเพื่อเชื่อมพื้นที่สีเขียวเหล่านั้นเข้าด้วยกัน เรียกว่า Park Connectors ทางเชื่อมนี้ใช้เป็นเส้นทางเดินและปั่นจักรยาน เพื่อให้ผู้คนได้สัมผัสใกล้ชิดธรรมชาติและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างเส้นทางทั้งในเรื่องประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและระบบนิเวศน์ โดยออกแบบเส้นทางให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่เส้นทางพาดผ่านไป เป็นทางเลือกให้คนได้สัมผัสประสบการณ์ที่หลากหลายตามความสนใจ พื้นที่สีเขียวของสิงคโปร์ ตัวอย่างเช่น Singapore Botanic Gardens สวนพฤกษศาสตร์ลำดับที่ 3 ของโลกและแห่งแรกในเอเชีย มรดกโลกที่เพิ่มคุณค่าทางวัฒนธรรมให้สิงคโปร์ Gardens by the Bay มีชื่อเสียงอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีพื้นที่สีเขียวในรูปแบบเส้นทางธรรมชาติที่ช่วยเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ หรือสวนบำบัดที่ตอบโจทย์ด้านจิตใจของคน นอกจากนี้สิงคโปร์มี National Parks Board หรือ Nparks คอยจัดการดูแลพื้นที่สีเขียวให้งามและมีระบบนิเวศที่ดี ให้ความรู้ประชาชน และประสานงานกับหน่วยอื่นๆ ที่ทำงานกับเมือง เช่น จะสร้างทางคมนาคมก็ต้องพิจารณาเรื่องความเป็นอยู่ของต้นไม้ด้วย และภายในปี 2020 สิงคโปร์ตั้งเป้าหมายจะเพิ่มระยะทาง พื้นที่สีเขียวให้ยาว 360 กิโลเมตร เพิ่มเติมแหล่งพักผ่อนให้ผู้คนมากขึ้น (นิรมล เสรีสกุล, 2019)

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียว กรณีศึกษาของประเทศออสเตรเลีย

ออสเตรเลียมีการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเมืองสีเขียว โดยมีกฎหมายระดับเครือรัฐเป็นกฎหมายกลาง สำหรับแต่ละรัฐที่จะนำไปกำหนดแนวทาง และออกกฎหมายเพื่อการบริหาร

จัดการด้านสิ่งแวดล้อม การจัดวางผังเมืองและการพัฒนาเมือง ในพื้นที่ของรัฐนั้นๆ โดยกรณีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม แต่ละรัฐของออสเตรเลียมีกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการในพื้นที่ของตน โดยจะมีแนวนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การจัดการมลพิษ และการกำจัดขยะเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวทางด้านพื้นที่สีเขียวหรือสิ่งแวดล้อมภายในรัฐและมีการกำกับดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งเป็นภารกิจและความรับผิดชอบหลักของรัฐบาลทุกระดับรวมถึงเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกภาคส่วน อาทิ การบริหารจัดการที่ดีของรัฐควีนส์แลนด์ โดยขับเคลื่อนการพัฒนา และบริหารจัดการอย่างดีในระดับท้องถิ่น มีการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับรัฐ (Queensland Ecotourism Plan) ทั้งนี้ รัฐบาลกลางมีหน้าที่รับผิดชอบในการตรากฎหมาย กำหนดยุทธศาสตร์ การกำหนดแนวทางการดำเนินงานของรัฐบาลทุกระดับในการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืนในประเด็นสาขาต่างๆ ได้แก่ การเกษตรกรรม ทรัพยากรป่าไม้ การประมง การวางแผนการขนส่งและชุมชนเมือง การท่องเที่ยว เช่น ในประเด็นสาขาเกษตรกรรม รัฐบาลมีแนวทางในการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรน้ำและที่ดินอย่างยั่งยืน โดยปรับปรุงระบบน้ำให้มีความสะอาด กำหนดแนวทางในการลดปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดิน โดยอาศัยความร่วมมือในการดำเนินการร่วมกันของรัฐบาลทุกภาคส่วน นอกจากนี้ออสเตรเลียมีกฎหมายการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นกฎหมายกลางด้านสิ่งแวดล้อมของออสเตรเลีย เพื่อกำหนดกรอบทางกฎหมายในการปกป้องและจัดการพิชพรรณสัตว์ป่า ชุมชนนิเวศวิทยา และแหล่งมรดกที่สำคัญระดับประเทศ ซึ่งการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจะต้องได้รับโทษทั้งทางอาญาและทางแพ่ง รวมทั้งการเยียวยาแก้ไขความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพตามคำสั่งของศาล (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2562)

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียว คુંบางกะเจ้า อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสมุทรปราการ

คુંบางกะเจ้า หรือที่เรียกกันว่า กระเพาะหมู เป็นพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่กว่า 12,000 ไร่ที่ล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา ครอบคลุมพื้นที่ 6 ตำบลของ อำเภอลำลูกเกด

พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ คือ ตำบลทรงคนอง ตำบลบางกระสอบ ตำบลบางน้ำผึ้ง ตำบลบางยอ ตำบลบางกะเจ้า และตำบลบางกอบัว คับบางกะเจ้ามีความโดดเด่นทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม ทางระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ มีพันธุ์ไม้กว่า 80 ชนิดในพื้นที่ อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติและชุมชน จนได้รับการยกย่องให้เป็น The Best Urban Oasis of Asia จากนิตยสาร Time เมื่อปี 2549 และที่สำคัญยังถือเป็นปอดตามธรรมชาติให้แก่คนกรุงเทพฯ และปริมณฑลอีกด้วย แต่จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและการพัฒนาเมืองที่มีอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อคืบบางกะเจ้า ทำให้พื้นที่สีเขียวที่มีอยู่ลดลง เกิดปัญหาดินและน้ำเค็มขึ้น ทำให้ส่งผลต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตรและวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น จึงจัดทำโครงการกำหนดเป้าหมายในการรักษา และพัฒนาพื้นที่สีเขียวในคืบบางกะเจ้าให้ได้ 6,000 ไร่ ภายในระยะเวลา 5 ปี (ปี 2562 – 2566) โดยปีแรกของการดำเนินงานสามารถพัฒนาพื้นที่สีเขียวได้แล้วจำนวน 400 ไร่ โดยได้มีการปลูกไม้ป่า ไม้ผล ไม้เศรษฐกิจระยะสั้นกว่า 13,000 ต้น และสำหรับปี 2563 มุ่งเพิ่มพื้นที่สีเขียวอีก 600 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ส่วนรวมจำนวน 300 ไร่ และพื้นที่เกษตรส่วนบุคคล 300 ไร่ และพัฒนาต่อจนครบ 6,000 ไร่ภายในระยะเวลา 5 ปี นอกจากเป้าหมายในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวแล้ว ยังส่งเสริมการกระจายรายได้ให้กับชุมชน พัฒนาคุณภาพสินค้าท้องถิ่น ภายใต้อัตลักษณ์ชาวคืบบางกะเจ้า ทั้งนี้การจัดการขยะและน้ำก็สำคัญในการพัฒนาคืบบางกะเจ้า โดยมีการจัดแผนอบรมความรู้การจัดการขยะครบวงจร รวมถึงพัฒนาผลิตภัณฑ์จากขยะรีไซเคิล เช่น การนำขวดพลาสติกมาแปรรูป เป็นต้น มีการพัฒนาพื้นที่สวนเกษตรผสมผสานแบบร่องสวน และเกษตรอินทรีย์ของพื้นที่การเกษตรบางกะเจ้า (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2563)

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียว กรุงเทพมหานคร

จากสถานการณ์เรื่องมลภาวะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กำลังอยู่ในภาวะวิกฤต จากที่ข้อมูลพื้นที่สีเขียวขององค์การอนามัยโลก (WHO) ระบุว่าประชาชน 1 คน ต้องการพื้นที่สีเขียว 9-15 ตารางเมตร

แต่กรุงเทพมหานครยังมีพื้นที่สีเขียวเพียง 6.9 ตารางเมตรต่อคนเท่านั้น ปัจจุบันมีพื้นที่สีเขียวรูปแบบสวนสาธารณะและสวนหย่อมรวมประมาณ 8,081 แห่ง อาทิ สวนลุมพินี สวนหลวง ร.9 และสวนสาธารณะอื่นๆ อีกมากมาย รวมถึงปริมาณพื้นที่สีเขียวที่มีอยู่ มีผลต่อการบรรเทาผลกระทบทางอากาศด้วย และนั่นได้กลายเป็นแรงผลักดันสำคัญของกรุงเทพมหานคร กับแนวคิดเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อเข้าสู่มหานครสีเขียว (Green Bangkok 2030) ด้วยการเพิ่มพื้นที่ร่มไม้ต่อพื้นที่เมืองให้มากขึ้น จากปัจจุบันร้อยละ 14 เป็นร้อยละ 30 และเพิ่มอัตราเฉลี่ยพื้นที่สีเขียวต่อจำนวนประชากร อีกทั้งยังมีโครงการเพาะกล้าไม้ยืนต้น แจกให้ประชาชน นำไปปลูกในโครงการ ปลูกไม้ยืนต้นเฉลิมพระเกียรติฯ เนื่องในโอกาสมหามงคล พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 พร้อมกับโครงการใหม่ล่าสุด Tree You Again เป็นโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และอนุรักษ์ธรรมชาติ ด้วยการเชิญนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาปลูกต้นไม้โดยโครงการนี้สามารถตรวจสอบการเจริญเติบโตของต้นไม้ที่ปลูกได้ทางแอปพลิเคชัน We Grow ทั้งนี้ในปัจจุบันได้มีสวนสาธารณะลอยฟ้า ซึ่งเป็นโครงการปรับปรุงสะพานพระปกเกล้า สกายปาร์ก ซึ่งจะกลายเป็นแลนด์มาร์กสีเขียวแห่งใหม่ จากแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556-2575) ในช่วงนี้ถือเป็นแผนระยะที่ 2 (พ.ศ.2561-2565) ในมิติของมหานครสีเขียว เป้าหมายของกรุงเทพมหานคร คือ มหานครสีเขียว ที่มีความสะดวกสบาย ด้วยการจัดระเบียบเมือง ปรับภูมิทัศน์สวยงาม ไม่มีสายไฟ สายโทรศัพท์พันกัน และสร้างพื้นที่สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียวที่กระจายทั่วทุกพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร และได้ทำให้ปี พ.ศ. 2563 กรุงเทพมหานครขับเคลื่อนนโยบายด้านมหานครสีเขียวอย่างเต็มกำลังเข้มข้น ในทุกนโยบายและทุกโครงการ รวมทั้งตั้งเป้าในปี พ.ศ. 2573 โดยการเป็นมหานครสีเขียวอย่างเต็มรูปแบบ (อโนชา ทองชัย, 2563)

จากกรณีศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวจากทั้งต่างประเทศและแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้นวิเคราะห์ได้ว่า (1) ด้านการจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวสีเขียวที่ดี การพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จอย่างต่างประเทศ ต้องเริ่มจากการที่วางตำแหน่งของประเทศตนเองเป็นแหล่งท่องเที่ยวสีเขียวที่ชัดเจน มีการ

กำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่คุ้มครอง อนุรักษ์ พัฒนา และพัฒนา รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม มีการปรับโครงสร้างสถาบันของรัฐบาลอย่างเข้มงวดและมีบทบาทการจัดการที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนในการพัฒนาเมือง โดยกรณีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และการจัดวางผังเมืองนั้น แต่ละพื้นที่จะต้องมีกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการในพื้นที่ของตน รวมทั้งมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวทางด้านพื้นที่สีเขียวของตนเองด้วยความร่วมมือกันของทุกภาคส่วน และสุดท้ายมีวิสัยทัศน์ระยะยาวที่ชัดเจนที่ทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเห็นเป้าหมายของการท่องเที่ยวสีเขียวร่วมกัน (2) ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่ช่วยลดปัญหาการสร้างความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมจากการกระทำของบุคคล ต่างประเทศ นั้นมีกฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมหลายฉบับ ที่มีความเข้มงวดและมีบทลงโทษที่ร้ายแรงหากฝ่าฝืนกฎในการทำลายหรือกระทำการที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยว ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เช่น ออสเตรเลีย มีกฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ ซึ่งการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจะต้องได้รับโทษทั้งทางอาญาและทางแพ่ง รวมทั้งการเยียวยาแก้ไขความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพตามคำสั่งของศาล เห็นได้ว่าต่างประเทศให้ความสนใจด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมากต่อการเป็นเมืองสีเขียว ถึงแม้ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมหลายฉบับ ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายสิ่งแวดล้อม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 57(2) บัญญัติว่า รัฐต้องอนุรักษ์คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟูบริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์ อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการ และได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าว ด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย, 2564) แต่อย่างไรก็ตามการกำกับดูแล ติดตาม ขาดการปรับสภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวโดยเฉพาะในด้านกฎหมาย

กฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ผลที่ตามมา เช่น ประชาชนไม่ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมเพราะมีบทลงโทษที่ไม่มีประสิทธิภาพ ในด้านการท่องเที่ยวสีเขียว ด้อยกว่าประเทศอื่น ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมหากไม่มีการจัดการที่ดี เป็นต้น (3) กลยุทธ์ด้านการตลาดสีเขียว มีการส่งเสริมการตลาดในการประชาสัมพันธ์ การโฆษณา ในการจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนและส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวสีเขียว เพิ่มการลงทุนด้านการทำการตลาดในธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และสร้างความตระหนักต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้กับภาคส่วนต่างๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังส่งเสริมการตลาดเพื่อกระตุ้นให้เกิดการจับจ่ายบริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว เช่น การจัดกิจกรรมหรือนิทรรศการ การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อให้การท่องเที่ยวเติบโตอย่างต่อเนื่องถือเป็นกลยุทธ์ที่ภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ให้ความสนใจ (4) การสร้างจิตสำนึกให้คนในประเทศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คือมีการจัดทำโครงการเพื่อให้ประชาชน และหน่วยงานทุกภาคส่วนได้มีความเข้าใจ และเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รูปแบบการท่องเที่ยวสีเขียวให้มีจิตสำนึกที่ดีและต้องการอนุรักษ์ตั้งแต่ระดับชุมชน ไปจนถึงระดับประเทศ มีการเรียนรู้ถึงผลประโยชน์จากการเป็นการท่องเที่ยวสีเขียว จัดทำข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้ ควรทิ้งขยะให้ลงถังขยะ มีการคัดแยกขยะ ลดการปล่อยคาร์บอน ใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก ช่วยกันปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้มากขึ้น ไม่บุกรุกพื้นที่ป่า และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกของประเทศ ไม่เปิดน้ำไฟทิ้งไว้ เป็นต้น ทั้งหมดนี้จึงมีความสำคัญต่อประเทศในการก้าวไปสู่การท่องเที่ยวสีเขียว ดังพื้นที่ที่ยกตัวอย่างไว้ข้างต้น ซึ่งจากการศึกษาจึงมีจัดทำเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่ใช้สำหรับสร้างกลยุทธ์ใหม่ขึ้นมาตามสภาพแวดล้อมปัจจุบันขององค์กร โดยการวิเคราะห์ TOWS Matrix จะเป็นการจับคู่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกขององค์กรที่มาจาก การวิเคราะห์ SWOT Analysis แล้ววิเคราะห์เพื่อสร้างกลยุทธ์ใหม่ขึ้นมา

บทสรุป

จากการศึกษาการท่องเที่ยวสีเขียวในประเทศไทย นั้นต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่ง

แวดล้อมไปพร้อมกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องกันเกิดขึ้นมาเนื่องจากปัจจัยหลายด้าน อาทิ การเติบโตอย่างรวดเร็วของนักท่องเที่ยวต่างชาติ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติจากสภาวะโลกร้อนที่รุนแรงและสภาพอากาศผันผวน จากปัจจัยข้างต้น ส่งผลให้ประเทศไทยมีความจำเป็นในการยกระดับความใส่ใจและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในภาคการท่องเที่ยวมากขึ้น ดังนั้นรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวของต่างประเทศที่เหมาะสมกับประเทศไทย จากการวิเคราะห์ดังกล่าวจึงได้มีการสรุปรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับประเทศไทยไว้ดังนี้

1. ด้านการใช้อยุทธศาสตร์การกำหนดนโยบาย เนื่องจากประเทศไทยนั้นได้จัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องอยู่เพื่อส่งเสริมให้ภาคการท่องเที่ยวมีการขับเคลื่อนไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การที่จะเป็นผู้นำการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องนั้น จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ การกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่คุ้มครอง อนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการปรับปรุงกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยส่งเสริมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและเพื่อก้าวไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการเป็นสีเขียว โดยยุทธศาสตร์ที่มีความเป็นไปได้จะนำไปสู่ความสำเร็จและสอดคล้องกับสถานการณ์ แนวโน้มของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. กลยุทธ์ด้านการตลาดสีเขียว มีการส่งเสริมการตลาดในการประชาสัมพันธ์ การโฆษณาในการจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนและส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวสีเขียว เพิ่มการลงทุนด้านการทำการตลาดในธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และสร้างความตระหนักต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้กับภาคส่วนต่างๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังส่งเสริมการตลาดเพื่อกระตุ้นให้เกิดการจับจ่ายบริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว เช่น การจัดกิจกรรมหรือนิทรรศการ การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อให้การท่องเที่ยวเติบโตอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการสร้างจิตสำนึกให้คนในประเทศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เห็นประโยชน์ของการรักษาสี

แวดล้อม และการเป็นท่องเที่ยวสีเขียวได้ประโยชน์อย่างไร ต่อชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ มีการอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการปลูกจิตสำนึกที่ดีให้กับคนในประเทศและต่างประเทศให้เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและควรค่าแก่การอนุรักษ์ มีการนำแนวคิดข้อบังคับต่างๆ มาปรับใช้ในการสร้างความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้ประชาชน นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ควรทิ้งขยะให้ลงถังขยะ ใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก ช่วยกันปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้มากขึ้น ไม่ทิ้งน้ำเสียลงแม่น้ำ ไม่ควรเผาขยะหรือเศษไม้ เศษหญ้าซึ่งอาจก่อให้เกิดควันพิษทำลายบรรยากาศ เป็นต้น และเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาของต่างประเทศพบว่า หน่วยงานภาครัฐและเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในประเทศไทยและประชาชน ควรเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในเรื่องของนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวสีเขียว

2. แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนและในภูมิภาคในประเทศไทย ควรจัดอบรมหรือจัดกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและมีการให้ความรู้ในเรื่องของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้ทราบถึงประโยชน์จากการที่เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวสีเขียว

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเรื่องการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวรับรู้และเกิดความสนใจในการมีส่วนร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวที่เน้นการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การท่องเที่ยวสีเขียวในประเทศไทยเป็นที่รู้จักทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

4. ประเทศไทยควรมีการกำกับดูแล ติดตาม ประเมินผลในเรื่องของผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในด้านของกฎหมาย กฎระเบียบ และการบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบควรเด็ดขาด เพื่อให้ผู้คนตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

References

- Bangkokbiznews. (2021). *The situation of 'plastic waste' during the Covid-19 outbreak*. Retrieved from <https://www.bangkokbiznews.com/social/942224>
- Bank of Thailand. (2018). *Over tourism, impacts and management approaches for sustainability*. Southern Office
- Deesilatham, K. (2016). Innovation for green logistics. *Green transport for the environmental saving*, 43(247). 6-9.
- Department of Treaties and Legal Affairs. (2021). *Environmental law*. Retrieved from <https://treaties.mfa.go.th/>
- Egat today. (2021). *Environmental experts' discussion on the solutions for climate change*. Retrieved from <http://www.egat.co.th/egattoday/>
- Jennifer, C. (2019). *Best eco-friendly practices for organic restaurants*. Retrieved from <https://www.thebalancesmb.com/>
- Lux Royal Thailand. (2015). *Main reasons for environmental problems*. Retrieved from <http://lux.co.th/cptblogs/main-reason-environmental-problem/>
- Marketeeronline. (2018). *7 Greens project launched by TAT: A new tourism style with care for the environment*. Retrieved from <https://marketeeronline.co/archives/14843>
- Ministry of Natural Resources and Environment. (2019). *Green hotel*. Retrieved from <https://datacenter.deqp.go.th/service-portal/g-green/greenhotel/derivation/>
- Ministry of Tourism and Sports. (2017). *Strategy for promoting green tourism 2017-2021*. Bangkok: TAT. 6-7.
- Ministry of Tourism and Sports. (2017). *Strategy for promoting green tourism 2017-2021*. Bangkok: TAT. 8.
- _____. (2017). *Strategy for promoting green tourism 2017-2021*. Bangkok: TAT. 9.
- _____. (2017). *Strategy for promoting green tourism 2017-2021*. Bangkok: TAT. 14-15.
- Office of the Council of State. (2019). *Summary of legal meetings related to pollution management policies and laws Garbage disposal and urban planning for sustainable development*. Commonwealth Government.
- Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning. (2020). *Our Khung BangKachao: Nature heals nature*. Retrieved from <https://www.onep.go.th/>
- Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council (NXPO). (2021). *BCG in action: The new sustainable growth engine economic model for sustainable development*. Retrieve from <https://www.nxpo.or.th/th/bcg-economy/>
- Resource Renewal Institute. (2020). *New Zealand green plan*. Retrieved from <https://www.rri.org/new-zealand-green-plan/>
- Sukong, P. (2021). *Explore traveler behavior: How much do Thai people want to travel?*. Retrieved from <https://thestandard.co/thai-traveler-behavior-survey/>
- Serisakul, N. (2019). *Singapore so green: How can a green city become a brand?*. Retrieved from <https://theurbanis.com/environment/31/10/2019/267>

- Thongyoi, A. (2020). *Improve quality of life by added green space to transforming Bangkok into a fully Green City in 2030*. Retrieved from <https://www.aroundonline.com/Bangkok/>
- Thailand Business Council for Sustainable Development. (n.d.). *Green meetings*. Retrieve from <http://www.tei.or.th/tbcd/projects/greenmeeting.html>
- Tourism Authority of Thailand. (2018). *10 green cities around the world*. Retrieved from <https://7greens.tourismthailand.org/green-story/>
- Tourism Authority of Thailand. (2018). *Green community fun to travel with care*. Retrieved from <https://7greens.tourismthailand.org/green-story/>
- Tourism Authority of Thailand. (2021). *9 new trends of the future tourism*. Bangkok: TAT. 33.
- Weaver, D. B. (2005). Comprehensive and minimalist dimensions of ecotourism. *Annals of tourism research*, 32(2).

